

РІВЕНЬ ДОВІРИ ГРОМАДЯН ДО СОЦІАЛЬНИХ ТА ДЕРЖАВНИХ ІНСТИТУТІВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У даній роботі порушується проблема рівня довіри громадян до соціальних та державних інститутів. Здійснюється оцінка реального існування даної проблеми, її сутності та значення на основі попередніх соціологічних досліджень. Запропоновано напрямок та спосіб вирішення проблемної ситуації.

Ключові слова: рівень, довіра, соціальний інститут, державний інститут.

Abstract

In this paper, the problem of broken trust of citizens in social and public institutions. Assesses the real existence of the problem, its nature and importance based on previous polls. A direction and way to solve the problem situation.

Keywords: level, trust, social institution, public institutions.

Довіра до соціальних та державних інститутів є важливою характеристикою суспільних відносин, ключовим соціокультурним явищем, яке значною мірою визначає ефективність державної політики з формування громадянського суспільства, розвитку демократії та соціально-економічного розвитку країни в цілому.

Рівень довіри за результатами соціологічних досліджень, що були здійснені упродовж усіх років незалежної країни, відображають критично низький рівень довіри громадян до соціальних та державних інститутів.

Завдання відновлення довіри до влади набуває особливого значення в сучасних умовах тривалої політичної кризи та спонукає до розвитку соціального діалогу в органах державної влади. Як переконливо свідчить досвід урядування в країнах розвиненої демократії, без соціального діалогу неможливо досягти прийняття ефективних рішень, удосконалення якості соціальних та державних інститутів і підвищення довіри до органів державної влади.[1]

Зміцнення рівня довіри до державних та соціальних інститутів – нагальна проблема сьогодення. Адже стійка довготривала недовіра здатна призвести до феномену, який науковці та незалежні експерти називають «ірраціональною нелюбов'ю громадян до державних та соціальних інститутів», і який через його закріплення у свідомості населення буде складно подолати. [2]

На основі Національного опитування громадян щодо демократичних змін у політичній та суспільній сферах, судової реформи та процесу очищення влади в Україні було проведено соціологічне дослідження на тему «Рівень довіри громадян до соціальних та державних інститутів», яке було виконано компанією GFK Ukraine за фінансової підтримки проекту USAID «Справедливе правосуддя». Дане дослідження проводилось на порівнянні результатів двох соціологічних досліджень, відповідно в 2015 та 2016 роках.

Результати даного дослідження дали змогу зробити наступні висновки:

- критично низьким і без ознак позитивної динаміки залишається рівень довіри до вищих органів влади (рівень довіри до Президента навіть дещо знизився: з 19% у 2015 році до 16% у 2016);
- помітною є слабка тенденція підвищення довіри до суду та прокуратури (судовій владі довіряли 5% у 2015 році, у 2016 – 10%;Ж прокуратурі 6 відповідно 6% та 11%), При цьому рівень недовіри до суду скоротився з 79% у 2015р. до 69% у 2016 році, а прокуратурі – з 77% до 61% відповідно. Це, може свідчити скоріше про суспільні очікування від розпочатих реформ цих інститутів, ніж про реальні зміни;
- суттєво підвищився рівень довіри до нової поліції (з 8% у 2015 році до 21% у 2016), хоча залишається високим і рівень недовіри (37%), а також питома вага тих, хто ще не визначився;
- стабільним залишається високий рівень довіри до інститутів, які в масовій свідомості асоціюються зі протиположним збройній агресії РФ (ЗСУ, добровольчі батальйони та волонтери);

– у 2016 році посилюються регіональні відмінності. «Особлива позиція» населення Сходу проявляється все більш помітно: щодо окремих інститутів рівень недовіри в два рази перевищує середні значення для України. Досить несподіваними є оцінки Півдня, де фіксується підвищення рівня довіри навіть до вищих органів влади (наприклад, Кабінету Міністрів України довіряють 16%; середні значення для України – 10%);

– зростає зневіра в можливості української влади в найближчій перспективі («наступні 12 місяців») стати більш відповідальною та ефективною: у 2015 році в це вірили 11% опитаних, а у 2016 році – лише 7% ; більшість (в обох опитуваннях - 57% респондентів) були переконані у неможливості змін. [3]

Об'єктом даного соціологічного дослідження є студенти 3 курсу Вінницького національного технічного університету факультету КСУ, м. Вінниця. Об'єкт складається з 150 осіб, з яких приблизно 70% чоловічої статі та 30% — жіночої, віком від 17 до 23 років.

Предметом соціологічного дослідження є ставлення студентів до проблеми рівня довіри громадян до соціальних та державних інститутів.

Метою даного соціологічного дослідження є з'ясувати ставлення студентів ВНТУ до проблеми рівня довіри громадян до соціальних та державних інститутів та на основі отриманих результатів розробити практичні рекомендації щодо можливих шляхів вирішення проблеми.

Отже, в опитуванні брали участь 30 студентів, а генеральна сукупність становила 150 чоловік, можна сказати що це вибіркоче соціологічне дослідження, і воно мало похибку 16,06%. Опитування проводилося протягом березня 2017 року. Репрезентативність даної вибірки була високого рівня, оскільки респонденти були різної вікової категорії та статі.

В ході даного соціологічного дослідження було опитано 30 осіб. Серед них 20 осіб (67%) – представники чоловічої статі і 10 (33%) – представниці жіночої статі. Віком 17 років – 1 особа (3%), 18 років – 3 особи (10%), 19 років – 7 осіб (23%), 20 років – 6 осіб (20%), 21 років – 9 осіб (30%), 22 років – 3 особи (10%), 23 років – 1 особа (4%).

Дослідивши соціологічне опитування були отримані такі результати:

На питання «Наскільки добре Ви розумієте що таке соціальні та державні інститути?» більшість опитаних (18 чоловік — 60%) відповіли, що в загальному розумію всю суть питання, 9 чоловік (30%) відповіли, що повністю розуміють суть питання і 3 чоловіки (10%) відповіли, що не мають уявлення про суть питання. Це свідчить про те, що переважна більшість цікавиться рівнем довіри громадян до соціальних та державних інститутів, але розуміють лише загальні положення даного питання.

На питання «Чи слідкуєте Ви за діяльністю соціальних та державних інститутів?» більшість відповіли (13 осіб – 43%), що не слідкують за діяльністю соціальних та державних інститутів, 12 осіб (40%) частково слідкують, 5 особи (17%) слідкують за діяльністю даних партій.

На питання «Яким найбільш поширеним соціальним інститутам Ви довіряєте?» більшість відповіли (21 особа – 70%), що довіряють СБУ, 13 осіб (43%) – уряду України, 9 осіб (30%) – ЗМІ, 7 осіб (23%) – президенту України, 6 осіб (20%) – церкві та волонтерам, 5 осіб (17%) – громадським організаціям, 1 особа (3%) опозиції. Отже, громадяни України найбільше довіряють службі безпеки України.

На питання «Які причини, на Вашу думку, заважають громадянам довіряти соціальним та державним інститутам?» більшість опитаних відповіли (23 особи – 77%), що відсутність видимих результатів діяльності є найважливішою причиною недовіри громадян до соціальних та державних інститутів, 12 осіб (40%) вважають, що причина в поганому ставленні співробітників державних структур до громадян, які до них звернулися, 10 осіб (33%) – причина в бюрократії, складній схемі взаємодії всередині, 6 осіб (37%) – причина в відсутності інформації щодо планів розвитку, 5 осіб (17%) – причина корупції державних структур. Отже, громадяни не довіряють соціальним та державним інститутам через відсутність видимих результатів діяльності.

Середні значення відповідей на питання «Які фактори могли б змінити рівень довіри громадян до соціальних та державних інститутів? (5 – повністю змінить, 1 – повністю не змінить)» становлять: боротьба з корупцією – 3,6; відкритість та прозорість діяльності – 3,3; покращення якості обслуговування – 3,8; швидкий та ефективний результат діяльності даних інститутів – 3,6. Отже, фактор покращення якості обслуговування має найбільший вплив на рівень довіри громадян до соціальних та державних інститутів.

Проаналізувавши отримані відповіді, можна зробити висновок, що гіпотеза, підтвердилась частково, адже з аналізу відповідей видно, що респонденти не довіряють соціальним та державним

інститутам, та мало цікавляться даною проблемою, не беруть значної участі у процесі відновлення довіри до соціальних та державних інститутів.

Виявлено, що рівень обізнаності об'єкта дослідження в проблемному питанні знаходиться на середньому рівні, тому необхідно забезпечити його краще вивчення. Порівнявши отримані результати із результатами досліджень, отриманими раніше, можна сказати, що рівень довіри громадян соціальним та державним інститутам є досить низьким.

Для того, щоб вирішити проблему довіри громадян соціальним та державним інститутам необхідно задіяти наступні заходи: відкрита та прозора громадська діяльність для пересічних громадян; покращена якість обслуговування з боку співробітників державних структур; відсутність корупції державних структур; швидкий та ефективний результат діяльності даних інститутів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Свобода слова. Електронний ресурс. Режим доступу – <http://svobodaslova.in.ua/news/read/20510>.
2. Рівень довіри громадян до політичних партій. Електронний ресурс. Режим доступу – <http://old.niss.gov.ua/MONITOR/November/7.htm>
3. Динаміка рівня довіри соціальним інститутам і органам влади наприкінці 2016р. Електронний ресурс. Режим доступу – <http://www.uisr.org.ua/img/upload/files/20.pdf>.
4. Слободянюк А. В. Соціальні норми та цінності як невід'ємні характеристики категорії влади [Текст] / А. В. Слободянюк // Вісник Київськ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Серія "Соціологія. Психологія. Педагогіка". - Вип. 9. - Київ, 2000. - С. 5-7.
5. Слободянюк А. В. Проблеми визначення сутності влади в сучасних західних концепціях [Текст] / А. В. Слободянюк // Українська культура в іменах і дослідженнях : наук. записки Рівненськ. держ. ін-ту культури. – Рівне, 1998. – Вип. III. – С. 63–67.

Івчук Наталія Володимирівна, студентка групи 1Сi-14б ФКСА, ВНТУ, м. Вінниця, natashka.ivchuk@mail.ru.

Слободянюк Анатолій Володимирович, кандидат соціологічних наук, доцент кафедри суспільно-політичних наук, науковий керівник лабораторії соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету.

Ivchuk Natalia V., a student group 1Ci-14b FKCA, VNTU, Vinnitsa, natashka.ivchuk@mail.ru.

Slobodyanyuk Anatoly V.- PhD in Sociology, assistant professor of social and political sciences, scientific director of the laboratory of sociological researches Vinnitsa National Technical University.